

Independent
Project
Accountability
Mechanism

Доклад за оценка

Международен фонд за подпомагане на извеждането от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“ – „Мини Марица-изток“
ЕБВР проекти номера Фонд „Козлодуй“ 48556 и 50221
Случай 2021/03

Декември 2021 г.

Независимият механизъм за отчетност на проекти (НМОП) е механизмът за отчетност на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). НМОП независимо разглежда въпроси, повдигнати от лица или организации, относно финансирани от Банката проекти, за които се счита, че са причинили, или е вероятно да причинят, вреда. Целта на механизма е да се улесни разрешаването на социални, екологични въпроси и такива, свързани с публичното оповестяване, сред заинтересованите лица по проекти; да се определи дали Банката е спазила своята Екологична и социална политика и специфичните за проектите условия на своята Политика за достъп до информация; и, стига да е приложимо, да обърне внимание на евентуалното неспазване на тези политики, като същевременно се предотврати бъдещото неспазване от страна на Банката.

За повече информация относно НМОП се свържете с нас или посетете www.ebrd.com/project-finance/ipam.html

Информация за контакт The Independent Project Accountability Mechanism (IPAM) European Bank for Reconstruction and Development One Exchange Square London EC2A 2JN Телефон: +44 (0)20 7338 6000 Ел. поща: ipam@ebrd.com	Как се изпраща жалба към НМОП Ако имате притеснения относно изпълнението на Екологичната и социалната политика по проект на ЕБВР, може да ги споделите по електронна поща, телефон или в писмо, или чрез онлайн формуляра на адрес: https://www.ebrd.com/project-finance/ipam.html
--	---

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА.....	4
РЕЗЮМЕ	5
1. История.....	7
1.1. Проектите и актуалният им етап на изпълнение	7
1.2. Заявлението.....	8
1.3. Обработка на заявлението от НМОП до момента.....	8
2. Подход на оценяване.....	9
3. Резюме на становищата на съответните страни	9
4. Определение в резултат на оценяването	10
5. Заключение и следващи стъпки.....	10

Освен ако не е посочено друго, термините с главна буква, използвани в този доклад, са същите, както изложените в Политиката за отчетност на проекти (2019).

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Разгърната форма
Банка (или ЕБВР)	Европейска банка за възстановяване и развитие
Съвет	Съветът на директорите на Банката
Случай	Разглеждане на заявление по Механизма за подаване на жалби по проекти, а след юли 2020 г. – Политиката за отчетност на проекти, след като бъде регистрирано.
Регистър на случаите	Регистърът на случаите, създаден в съответствие с раздел III, точка 3.1 от Политиката за отчетност на проекти, който може да бъде намерен на интернет страницата на НМОП
ОГО	Организация на гражданското общество
Екологична и социална политика	Екологичната и социалната политика на ЕБВР, която е в сила към момента на одобряване на съответния проект
Независим механизъм за отчетност на проекти (НМОП)	Независимият механизъм за жалби на ЕБВР, създаден съгласно Политиката за отчетност на проекти от 2019 г.
Ръководител на НМОП	Ръководителят на НМОП, отговорен за управлението на НМОП, изпълнението на Политиката за отчетност на проекти, както и за вземане на решения, които са отговорност на НМОП съгласно Политиката за отчетност на проекти
Международен фонд за подпомагане на извеждането от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“ (Фонд „Козлодуй“)	Фонд, създаден през юни 2001 г., като програма на Европейската комисия и други участници от ЕС за подпомагане на българското правителство да се справи с предсрочното затваряне и извеждане от експлоатация на четирите блока на АЕЦ „Козлодуй“ и последващите компенсаторни мерки в енергийния сектор. Фонд „Козлодуй“ се управлява от ЕБВР
Мини Марица-изток (ММИ)	„Мини Марица-изток“ ЕАД е 100% държавна собственост, експлоатира най-голямото находище на лигнитни въглища в България, дъщерно дружество на Българския енергиен холдинг и получател на безвъзмездни средства по Международния фонд „Козлодуй“
Страни	Физическите лица, правните субекти и организациите, които имат пряк интерес по даден Случай. Страните могат да включват (но без да се ограничават до): заявителите; техните представители, ако има такива; съответният отдел, екип или звено на Банката; клиента; както и други финансиращи проекта лица или други правни субекти, отговорни за изпълнението на даден проект
ПОП	Политика за отчетност на проекти (2019)
МПЖ	Механизъм за подаване на жалби по проекти
РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	Функцията, която подпомага доброволния диалог между заявителите и клиентите за решаване на екологични, социални проблеми и такива, свързани с публичното оповестяване, които са в основата на заявлението, без да се приписва вина или да се търсят грешки
Управител	Управителят на Банката

РЕЗЮМЕ

Заявлението

В [Независимия механизъм за отчетност на проекти](#) (НМОП) бе получено [заявление](#) на 28 октомври 2021 г. от шестима жители на с. Бели Бряг в България, които пожелаха конфиденциалност. На заявителите помагат СЕЕ Bankwatch, регионална организация на гражданското общество, представлявана от Фиданка Бачева-МакГрат, и За Земята, местна организация на гражданското общество, представлявана от Десислава Стоянова. Според заявителите разширяването на минната дейност на Мини Марица-изток е довело до загуба на земя и икономически загуби за общността. Те твърдят, че ЕБВР не е в съответствие и не гарантира съответствието от страна на своите клиенти, по отношение на следните проекти: Споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, сключено с Мини Марица-изток чрез [Международния фонд „Козлодуй“](#); [Облигационна емисия на БЕХ \(48556\)](#) и [Облигационна емисия на БЕХ от 2018 г. \(50221\)](#). Заявителите изразяват своя интерес заявлението им да бъде разгледано с цел извършване на Проверка за съответствие.

Заявителите вече са подавали жалба пред МПЖ през 2017 г., представяйки същите опасения, която води до процедура за Решаване на проблеми под номер [2017/09](#) и бива закрыта през август 2020 година без постигане на споразумение.

Проектите

В заявлението са цитирани три операции на ЕБВР: две облигационни емисии, при които клиентът е Българският енергиен холдинг ЕАД (БЕХ), холдингова компания, 100% собственост на Министерството на енергетиката на България, която обединява някои от най-големите енергийни компании в страната в областта на производството, преноса и търговията с електроенергия, доставките на газ и въгледобива и други. БЕХ е и общественият доставчик както на електроенергия, така и на газ в България; и безвъзмездни средства, отпуснати на Мини Марица-изток, 100% държавна собственост, разработващо по открит способ най-голямото находище на лигнитни въглища в България, дъщерно дружество на Българския енергиен холдинг.

1. Безвъзмездни средства, предоставени на Мини Марица-изток с финансиране от [Международния фонд „Козлодуй“](#). Безвъзмездните средства, чието отпускане е одобрено през декември 2013 г., са предоставени за финансиране на подмяна на оборудване в Мини Марица-изток (Клиентът). Чрез безвъзмездните средства се цели да се повиши сигурността на доставките и да се намали енергийната интензивност на минните дейности чрез подмяна на три багера с такъв с подобрена производителност, както и багер за вторичното изгребване на 50 млн. m³ откритка от вътрешните насипища.

2. [Облигационна емисия на БЕХ \(48556\)](#). На 26 юли 2016 г. Банката инвестира 80 млн. евро в петгодишната емисия първостепенни необезпечени облигации на „Български енергиен холдинг“ ЕАД. Облигациите се търгуват на Ирландската фондова борса от 2 август 2016 г. Средствата се използват за рефинансиране на мостов заем, получен от БЕХ за покриване на търговските задължения на ключовото дъщерно предприятие на БЕХ – Национална електрическа компания (НЕК) – като част от плана за цялостна реформа, целяща да се възстанови финансовата жизнеспособност на електроенергийния сектор и да се съдейства за либерализиране на пазара на електроенергия в България. Проектът е одобрен за финансиране на 20 юли 2016 г. като проект от категория Б съгласно Екологичната и социалната политика на

ЕБВР от 2014 г. Съветът е одобрил дерогация от Екологичната и социална политика. Проектът в момента е приключил.

3. [Облигационна емисия на БЕХ 2018 г. \(50221\)](#) Банката е инвестирала общо 100 млн. евро в седемгодишната емисия първостепенни необезпечени облигации на стойност 550 млн. евро на „Български енергиен холдинг“ ЕАД от 26 юни 2018 г. БЕХ пласира облигациите на 21 юни 2018 г. (400 млн. евро) и на 24 юли 2018 г. (150 млн. евро). Облигациите започват да се търгуват на Ирландската фондова борса Euronext Dublin на 28 юни 2018 г., а през август 2018 г. се очакваше да започнат да се търгуват на Българска фондова борса. Предназначението на средствата е за рефинансиране на облигационната емисия на БЕХ от 2013 г. за 500 млн. евро, чийто падеж е през ноември 2018 г. Така облигациите биха спомогнали за подобряването на структурата на финансиране на БЕХ, който е централен участник в българския енергиен сектор. Проектът бива одобрен за финансиране на 20 юни 2018 г. като проект от категория Б съгласно Екологичната и социална политика на ЕБВР от 2014 г. Съветът приема дерогация от Екологичната и социална политика на Банката, Изискване по отношение на изпълнението № 1. Проектът в момента е активен.

Процес на НМОП

Заявлението бе регистрирано от НМОП на 1 декември 2021 г. под [номер 2021/03](#) и веднага след това е даден старт на етапа на оценяване. НМОП започна бързо оценяване, тъй като съгласно условията на Политиката за отчетност на проекти на НМОП процедурата по Решаване на проблеми не е вариант, а и заявителите са изразили интерес от извършване на Проверка за съответствие. Въз основа на това НМОП определи, че заявлението следва да бъде прехвърлено към функцията за съответствие, за да започне оценяване на етапа на оценка на съответствието.

Заключение и следващи стъпки

НМОП ще прехвърли заявлението към оценка на съответствието, след като настоящият доклад за оценка бъде представен за информация на Съвета и Управителя и след като бъде предоставен на разположение на заявителите, ръководството на Банката и клиента. Докладът ще бъде оповестен на обществеността на английски и български език на [страницата с резюме на случая](#) в регистъра на случаите на НМОП <https://www.ebrd.com/ipam-cases>. Етапът на оценка на съответствието ще започне веднага след тези действия.

1. История

1.1. Проектите и актуалният им етап на изпълнение

Заявителите отправят своите опасения във връзка с три проекта на ЕБВР: [Безвъзмездни средства, отпуснати на Мини Марица-изток по Международния фонд „Козлодуй“](#); [Облигационна емисия на БЕХ \(48556\)](#) и [Облигационна емисия на БЕХ от 2018 г. \(50221\)](#). Мини Марица-изток е дъщерно дружество на Българския енергиен холдинг, 100% държавна собственост, разработващо по открит способ най-голямото находище на лигнитни въглища в България.

[Безвъзмездни средства, отпуснати на Мини Марица-изток по Международния фонд „Козлодуй“](#): През декември 2013 г. събранието на донорите на Международния фонд за подпомагане на извеждането от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“ одобрява финансиране под формата на безвъзмездни средства за подмяна на оборудване в Мини Марица-изток. Целта на проекта е да се повиши сигурността на доставките и да се намали енергийната интензивност на минните дейности чрез подмяна на три морално и физически остарели багера с нов, роторен багер, с подобрена производителност, както и чрез закупуване на нов багер за вторичното изгребване на 50 млн. m³ откритка от вътрешните насипища.

[Облигационна емисия на БЕХ \(48556\)](#): ЕБВР е инвестирала 80 млн. евро в петгодишната емисия първостепенни необезпечени облигации на БЕХ от 26 юли 2016 г. Облигациите се търгуват на Ирландската фондова борса от 2 август 2016 г. Операцията е за подпомагане на осъществяването на ключови реформи в енергийния сектор и за даване на възможност на БЕХ да реструктурира дълга по баланса си, подобрявайки дългосрочната финансова устойчивост на енергийния сектор в България. Проектът е одобрен за финансиране на 20 юли 2016 г. като проект от категория Б съгласно Екологичната и социалната политика на ЕБВР от 2014 г. Поради естеството и правилата за сделките на капиталовия пазар Банката не е била в състояние да извърши подробна или специфична екологична и социална комплексна проверка в съответствие с Екологичната и социална политика на Банката преди емитирането на облигациите. Като се има предвид това, Съветът е одобрил дерогация от Екологичната и социална политика. Проектът в момента е приключил.

[Облигационна емисия на БЕХ от 2018 г. \(50221\)](#): ЕБВР е инвестирала общо 100 млн. евро в седемгодишната емисия първостепенни необезпечени облигации на БЕХ на стойност 550 млн. евро от 26 юли 2018 г. БЕХ пласира облигациите на 21 юни 2018 г. (400 млн. евро) и на 24 юли 2018 г. (150 млн. евро). Облигациите започват да се търгуват на Ирландската фондова борса Euronext Dublin на 28 юни 2018 г., а през август 2018 г. се очакваше да започнат да се търгуват на Българска фондова борса. Операцията е за по-нататъшна подкрепа на осъществяването на ключови реформи в енергийния сектор и за укрепване на баланса на БЕХ в бъдеще. Проектът бива одобрен за финансиране на 20 юни 2018 г. като проект от категория Б съгласно Екологичната и социална политика на ЕБВР от 2014 г. Поради естеството и правилата за сделките на капиталовия пазар Банката не е била в състояние да извърши подробна или специфична комплексна проверка в съответствие с Екологичната и социална политика на Банката преди емитирането на облигациите. Предвид това е поискана и предоставена от Съвета дерогация от Екологичната и социална политика на Банката, Изискване по отношение на изпълнението № 1. Проектът в момента е активен.

1.2. Заявлението¹

На 28 октомври 2021 г. шестима заявителя от с. Бели Бряг в България, пожелали поверителност, подадоха [заявление](#) до НМОП с подкрепата на СЕЕ Bankwatch, регионална организация на гражданското общество, представлявана от Фиданка Бачева-МакГрат, и За Земята, местна организация на гражданското общество, представлявана от Десислава Стоянова. Според заявителите разширяването на минната дейност на Мини Марица-изток е довело до загуба на земя и икономически загуби за общността. Те твърдят, че ЕБВР не е спасила Екологичната и социална политика (ЕСП) с трите проекта. Заявителите изискват Проверка за съответствие и твърдят следното:

- Загуба на недвижимо имущество – жилище, прилежаща земя и земеделска земя;
- Загуба на домове, които, за някои собственици и домакинства, са единствени;
- Щети по жилища или разрушаването им поради близостта на мината;
- Икономически загуби, загуба на поминък и икономическо изтласкване поради загуба на основен и допълнителен доход;
- Загуба на страничен доход поради загуба на пасища и дворови градини;
- Здравословни проблеми за жителите, дължащи се на приближаването на мините;
- Липса на ясен и прозрачен метод за обезщетение, като част от преселването; и
- Липса на план за преместване на гробището, което се счита за културно наследство на общността.

Подобна жалба бе подадена и по Механизма за подаване на жалби по проекти (предшественик на НМОП) през октомври 2017 г. с искане за Решаване на проблеми. Жалбата бе счетена за допустима за Решаване на проблеми през декември 2017 г. и инициативата бе проведена в периода декември 2017 г. – август 2020 г. През юли 2020 г. инициативата за решаване на проблеми бе прекратена без споразумение. (За допълнителна информация вж. [случай 2017/09](#))

1.3. Обработка на заявлението от НМОП до момента

а) Регистрация на заявлението

Заявлението е регистрирано на 1 декември 2021 г., тъй като отговаря на критериите за регистрация, установени в раздел 2.2, буква б) на Политиката за отчетност на проекти (ПОП), и не се прилагат изключенията, определени в раздел 2.2, буква в) от ПОП. Регистрацията на дадено заявление представлява административна стъпка², с която се признава, че то отговаря на критериите за регистрация, че не е приложимо нито едно от изключенията, и че обработването му по НМОП не би дублирално, нито възпрепятствало, други процеси. В този случай:

- Цялата задължителна информация е предоставена;
 - В заявлението се повдигат въпроси, свързани със специфични задължения на Банката съгласно ЕСП;
 - Заявлението се отнася до проект, който е одобрен и е подадено в срока от 24 месеца от датата, на която Банката престава да има финансов интерес от проекта;
 - Не е изпълнено нито едно от изключенията, които биха възпрепятствали регистрацията;
- и

¹ Заявлението може да бъде намерено на адрес: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/ipam/2021/03.html>

² Регистрацията на заявление не включва преценка по същество, за истинност или коректност на неговото съдържание. Освен това то не води до спиране на интереса на Банката към проекта.

- Заявлението не дублира, не пречи, нито е възпрепятствано от други процеси.

б) Оценяване на заявлението

С регистрацията на заявление се поставя началото на процеса на оценяване, установен в т. 2.3 от ПАП от 2019 г., което има за цел:

- Достигане до ясно разбиране за повдигнатите в заявлението въпроси;
- Обсъждане със страните на функциите за решаване на проблеми и преглед на съответствието, техният обхват и възможните резултати;
- Оценяване на готовността на страните да се ангажират с всяка функция, като същевременно се вземат предвид предпочитанията на заявителите;
- Разглеждане на актуализирания статус на другите усилия за решаване на проблеми, ако е приложимо; и
- Изготвяне на окончателно определение с три възможности пред НМОП:
 - а. Случаят да продължи с Решаване на проблеми, въз основа на съгласието на заявителите и клиента; или
 - б. Случаят да бъде прехвърлен към Оценка на съответствието, ако не бъде постигнато споразумение за възползване от инициативата за решаване на проблеми и ако заявителите изрично са поискали това; или
 - в. Случаят да бъде приключен.

Етапът на оценяване е със стандартна продължителност от 40 работни дни от датата на регистрацията на заявлението, която може да бъде удължена, за да се осигури надеждна обработка или ако се изисква превод на документи. НМОП започна оценката на заявлението на 1.12.2021 г. и я приключи в края на декември 2021 г., като публикува настоящия доклад за оценка, в който се описва резултатът от процеса на оценяване.

2. Подход на оценяване

При регистрацията на случая и за да се избегне дълъг и дублиращ се процес, НМОП реши да предприеме ускорен подход за оценяване на заявлението, тъй като:

- а) Съгласно разпоредбите на ПОП, заявлението не може да се разглежда в рамките на функцията за решаване на проблеми, тъй като заявителите са участвали в инициатива за решаване на проблеми в рамките на МПЖ от декември 2017 г. до август 2020 г. (случай 2017/09 Мини Марица-изток) за решаване на същите проблеми, повдигнати в настоящото заявление (т. 2.2, буква в), iii от обхвата на ПОП и изключенията³) и;
- б) Заявителите изразиха своя интерес заявлението им да бъде разгледано от функцията за съответствие.

3. Резюме на становищата на съответните страни

Със съответните страни ще има контакт по време на етапа на оценка на съответствието.

³ НМОП не може да разглежда дадено заявление, ако то се отнася до въпроси, по отношение на които вече е било разгледано заявление от НМОП или неговите предшественици (Механизма за подаване на жалби по проекти или Независимия механизъм за обжалване), освен ако не са представени нови доказателства или обстоятелства, които не са били известни към момента на подаване на предишното искане;

4. Определение в резултат на оценяването

Въз основа на извършения анализ и на съдържанието на заявлението, НМОП установи, че **случаят не може да се разглежда чрез функцията за решаване на проблеми**, тъй като предишно искане вече е било обработено чрез инициатива за решаване на проблеми, която е била прекратена без достигане до споразумение през август 2020 г. **Заявлението следва да бъде прехвърлено към функцията за съответствие**, за да може съответният екип да започне **процеса на оценка на съответствието**, за да определи дали заявлението отговаря на критериите за започване на Проверка за съответствие.

По отношение на проектите на ЕБВР, които ще бъдат анализирани, НМОП прави следните определения, след разглеждане дали заявлението отговаря на критериите за регистрация въз основа на прегледа на проектните документи и ангажимента към ръководството на Банката:

НМОП потвърждава, че заявлението отговаря на критериите за регистрация във връзка с **безвъзмездните средства**, отпуснати на Мини Марица-изток чрез [Международния фонд „Козлодуй“](#) и [Облигационната емисия на БЕХ от 2018 г. \(50221\)](#).

Заявлението **не отговаря на критериите за регистрация** по отношение на [Облигационната емисия на БЕХ \(48556\)](#).

5. Заключение и следващи стъпки

НМОП ще прехвърли заявлението към оценка на съответствието, след като настоящият доклад за оценка бъде представен за информация на Съвета и Управителя и след като бъде предоставен на разположение на заявителите, ръководството на Банката и клиента. Докладът ще бъде оповестен на обществеността на английски и български език на [страницата с резюме на случая](#) в регистъра на случаите на НМОП <https://www.ebrd.com/ipam-cases>. Етапът на оценка на съответствието ще започне веднага след тези действия.